

FILOSOFISK SUPPLEMENT

10. ÅRGANG 1/2014

Filosofisk supplement er et studentdrevet fagtidsskrift ved Program for filosofi ved Universitetet i Oslo.

Filosofisk supplement gis ut med støtte fra Kulturstyret ved Studentsamskipnaden i Oslo, Norsk kulturråd, IFIKK og Program for filosofi ved Universitetet i Oslo.
Trykket hos PartnerMedia, Lysaker

Opplag: 500

ISSN: 0809-8222
Org. nr.: 988 784 346

Filosofisk supplement
c/o IFIKK
Postboks 1020 Blindern
0315 OSLO

redaksjon@filosofisksupplement.no
Manus og artikkelforslag mottas per e-post.

Årsabonnement kr. 180 (4 utgaver)

www.filosofisksupplement.no

TF TIDSSKRIFT
FORENINGEN

www.tidsskriftforeningen.no

REDAKSJON

Redaktører: Conrad Bakka &
Alexander Myklebust

Layout: Alexander Myklebust

Økonomi: Jørgen Dyrstad

Øvige redaksjonsmedl.: Håkon Dedichen
Sivert Ellingsen
Ainar Petersen Miyata
Sigurd Nøstberg Hovd
Erlend Finke Owesen
Maria Seim
Nina Seim
Solveig Nygaard Selseth
Emilie Mathilde Østerby
Strandenæs

Omslag: ?

MENING

ned i den uendelige fortvilelse.

Men hva om Gud ikke finnes? Vil det da kunne være mening å finne i livet? Runar Bjørkvik Mæland tar opp disse spørsmålene når han drøfter Ronald Dworkins nylig posthumt utgitte verk *Religion Without God*. Dworkin mente at religion først og fremst dreier seg om å tro på at det finnes noe virkelig som er utenfor og uavhengig av oss selv, deriblant etiske verdier, og at teistisk tro ikke er noen nødvendig forutsetning for religiøsitet. Men Mæland argumenterer for at Dworkin havner i problemer når sistnevnte skal gjøre rede for hvordan posisjonen hans er i stand til å overkomme skillet mellom er og bør.

Selv om språkfilosofien tradisjonelt har hatt en sterk posisjon i Norge, har det ikke før Georg Kjølles nye bok *Språkfilosofi* finnes noen moderne norskspråklige innføring til denne disiplinen. Håkon Dedichen anmelder boken, og ser nærmere på dens styrker og svakheter.

I anledning Einar Duenger Bøhns kommende bok om meningen med livet har Sigurd Nøstberg Hovd og Solveig Nygaard Selseth intervjuet filosofen, og forsøkt å komme til bunns i hva det vil si å stille spørsmål ved livets mening. Bøhn fremhever verdien av å klargjøre spørsmålet, og å forstå hva som skiller det fra andre lignende spørsmål, som «hva burde jeg gjøre?» eller «hvordan kan jeg bli lykkelig?». En annen norsk filosof som var opptatt av de store spørsmålene, var Herman Tønnessen, som vi møter i spalten *Frem fra gjemselen*. Et sentralt poeng i hans pessimistiske posisjon er at man begår en logisk feil når man tror at livet i det hele tatt *kan* ha en mening; det er ikke engang meningsløst.

Vi har denne gang gleden av å presentere utdrag fra to indiske tekster i norsk oversettelse. Begge er opprinnelig skrevet på 900-tallet. Den ene – *Logikkens håndfull av blomster* – har sitt opphav i den hinduistiske tradisjonen, mens den andre – *Undersøkelse vedrørende den sanne lære* – stammer fra jain-tradisjonen. Disse tekstene presenterer bl.a. syllogistiske argumenter for og imot Guds eksistens, og bærer klare fellestrekk, både i form og innhold, med argumenter fra den vestlige filosofitradisjonen.

I dette nummerets *Utdrag fra den leksikryptiske encyklopedi* får vi lese om tankeeksperimentet «Craigs bibliotek» – høyst relevant for alle bibliotekarer – som blant annet illustrerer vanskeligheten biblioteker i fremtiden vil ha med å romme uendelig mange bøker. Og for den som ønsker å løfte nesene opp fra bøkene, kan vi friste med et reisebrev fra både Bonn, Praha og Memphis!

Søken etter mening synes å være et av de mest fremtredende trekkene ved hva det vil si å være menneske: Vi vil gjerne at livene vi lever skal være *meningsfylte*, og aller helst skal det vi sier og gjør også *gi mening*. Men hva er mening, og hvor finner man det? Filosofien virker nok for mange å være det naturlige sted å vende seg med slike spørsmål – men hvilke svar får man der? I dette nummeret ønsker vi å gi et innblikk i ulike filosofiske perspektiver på mening – enten det gjelder meningen til ord eller meningen med livet.

I språket spiller mening en tilsynelatende essensiell rolle, men er notorisk vanskelig å få grep om. Mysteriene og vanskelighetene knyttet til studiet av språklig mening har gjort at enkelte filosofer og språkforskere har ønsket å ekskludere begrepet «mening» fra vitenskapelige studier av språk. Blant tilhengerne av dette synet finner vi verdens kanskje fremste lingvist og språkfilosof, Noam Chomsky. Emilie Mathilde Østerby Strandenæs argumenterer blant annet mot Chomsky i artikkelen «Natural Kind Terms, Essentialism and the Teleological Approach», hvor hun ved hjelp av Kripke og Putnam hevder at vi i enkelte tilfeller bruker språket som om vi går ut fra at det finnes ting hvis essens er deres kjemiske struktur.

Språklig mening er også tema for neste artikkel, som tar for seg meningen til såkalte smakspredikater. For selv om mange av oss vil være enig i at lakris smaker godt, er det stor uenighet om hvordan man skal forstå meningen til predikater som «smaker godt». En populær tilnærming er å hevde at personen som kommer med en slik ytring, gir uttrykk for en *personlig* preferanse for lakris, og at meningen til uttrykket derfor burde forstås som at lakris smaker godt *for ytreren*. Levin Hornischer argumenterer i sin artikkel «The Troubles the Term 'Tasty' Totals to» mot populære relativistiske og kontekstualistiske teorier om smakspredikaters mening, og angir en semantikk for smakspredikatet «tasty» som åpner for at det angir en objektiv egenskap – nemlig den å smake godt.

I sitt personlige essay «Frognerparken som modernitetens absurde tempel» tar Rune Eidsaa oss deretter med på en vandring gjennom Frognerparken og stiller oss nådeløst overfor vår egen hang til å ville plassere oss selv i Guds sted. Vigelandsskulpturer, med Monolitten i sentrum, setter vår tid i relieff og leder tankene til hvordan moderniteten preges av en nådeløs kamp. Når menneskene ved hjelp av vitenskapen vil påtvinge verden sin egen orden, makter de ikke lenger å ta glede i den orden som allerede finnes. I vår streben, forteller Eidsaa oss, står vi i fare for å kastes

Conrad Bakka &
Alexander Myklebust,
redaktører